

Een nieuw landgoed te Schipborg

Ten noorden van Anloo ligt op de overgang van het natuurgebied De Strubben/Kniphorstbos en het stroomdallandschap van de Drentse A de monumentale boerderij De Schipborg, ontworpen door de fameuze architect H. P. Berlage. De auteur van dit artikel heeft een bosplan gemaakt in samenwerking met H. D. J. Goosen, eigenaar van de boerderij 'De Schipborg'.

Harry Berg

De modelboerderij met woonhuis is één van de meest karakteristieke boerderijen in Drenthe. 'De Schipborg' is gebouwd in 1914 in opdracht van de familie Kröller-Müller en was bestemd voor hun oudste zoon. Het complex heeft een rechthoekige plattegrond, waarvan één zijde in beslag wordt genomen door een muur met in het midden een toegangspoort. In het centrum van het met baksteen geplaveide binnenplein bevindt zich een kruisvormig waterbassin voor de paarden. De U-vormige boerderij is opgetrokken uit baksteen en gedekt door met rode pannen opgetrokken zadeldaken.

Van akkerbouw naar bosbouw

De eigenaar van de Berlage boerderij wil met behulp van de rijksregeling stimulering bosuitbreiding op landbouwgronden en aanvullende subsidies zijn bedrijf om vormen van akkerbouw naar bosbouw.

Het grootschalige landbouwbedrijf grenst aan het kleinschalige stroomdallandschap van de Drentse A. De ruimtelijke tegenstelling tussen de beslotenheid van het beekdal van het Anloërdiep en de open ruimte van de akkerbouwgronden met het zicht op de Berlage boerderij gaat vervallen bij de plannen voor de aanleg van een bos. Het voordeel van het bosplan is echter de hydro-ecologische relatie tussen het nieuwe bos en de beekdalen, die de natuurontwikkeling van de beekdalen positief zal beïnvloeden.

Zichtassen

Het indelingsplan voor het nieuwe landgoed en de boomsoorten is in nauw overleg met de eigenaar tot stand gekomen, waarbij het uitbreidingsplan van Amsterdam-Zuid van Berlage de inspiratiebron is geweest.

In het verlengde van de oprijlaan is aan de achterzijde van de boerderij een hoofd zichtas ontworpen, die doorloopt tot het zandpad langs de noordzijde van het beekdal van het Anloërdiep. De breedte van deze as is zodanig gekozen dat bij het uitgroeien van de beukebomen een blijvende brede doorkijk gehandhaafd blijft. Rond het gebouw en de bestaande vijver blijft de ruimte onbeplant. Vanuit deze open ruimte zijn twee brede diagonale zichtassen ontworpen, die hun snijpunt hebben in het middelste woonvertrek aan de achterzijde van het gebouw. Door de westelijke zichtas blijft de boerderij vanaf het zeer druk bereden fietspad Gasten-Schipborg zichtbaar.

Het bestaande rechthoekige wegenpatroon wordt voorzien van een tweezijdige laanbeplanting door Amerikaanse eik om het monumentale karakter van het landgoed te versterken. Een kruis van paden dat over de eerder genoemde lijnen is gelegd vormt het derde patroon van wegen. Het snijpunt hiervan valt samen met het kruispunt van hoofd- en bestaand rechthoekig wegenpatroon. Met uitzondering van de paden in de directe omgeving van de boerderij wordt het land-

goed openbaar toegankelijk voor wandelaars.

Boomsoorten

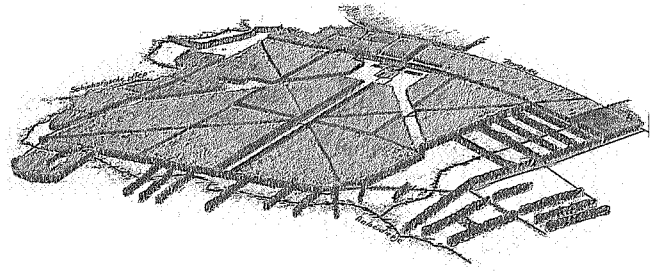
Bij de boomsoortenkeuze, die deels bepaald wordt door de bodemgesteldheid, is aan de buitenkant gekozen voor de eik. Verder naar het midden worden ook beuk, lariks en grove en Corsicaanse den geplant. Deze soorten worden bijgemengd met Amerikaanse eik, tamme kastanje, linde en zoete kers. Langs de randen worden ook bloeiende en vruchtdragende soorten geplaatst.

De gevarieerde samenstelling van het bos zorgt voor een stabiel bosmilieu met verschillende bosbeelden, zoals licht en donker en open en dicht. De uitvoering van de eerste fase begint de komende winter, de tweede fase wordt een jaar later uitgevoerd.

Symposium

Het bosplan voor 'De Schipborg' wordt openbaar gepresenteerd en toegelicht op het symposium 'Nieuwe Landgoederen' op 15 december 1995 in het provinciehuis te Assen. Op dit symposium worden de noordelijke inzendingen van de landelijke prijsvraag 'Nieuwe Landgoederen' toegelicht door Heidemij en Oranjewoud met het landgoed Schoonebeek, Grontmij met landgoed Nieuw Buinen en Kuipers Compagnons met landgoed Skoatterwald.Nb

Ontwerp: busplan voor 'De Schipborg'

De Berlageboerderij 'De Schipborg', foto Paul Paris.

